

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

85 inci Birleşim

23 . 4 . 2000 Pazar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	496
II. - GELEN KÂĞITLAR	496
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	497
A) ÇEŞİTLİ İŞLER	497
1. - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşunun 80 inci Yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanması ve günün önem ve anlamının belirtilmesi görüşmeleri	497:514
IV. - SORULAR VE CEVAPLAR	515
A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	515
1. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Balıkesir-Havran İlçesi Büyük Şapçı Köyü Karacaören mevkiinde katı atık depolama sahası kurulup kurulmayacağına ilişkin sorusu ve Çevre Bakanı Fevzi Aytekin'in cevabı (7/1727)	515:516

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Rıdvan Budak, kamu kuruluşlarında çalışan geçici işçilerin,

Tokat Milletvekili Reşat Doğru Tokat ilinin sağlık;

Sorunlarına ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Sakarya Milletvekili Cevat Ayhan'ın, deprem bölgesinde yaşanan bazı sıkıntılara ilişkin gündem dışı konuşmasına Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu cevap verdi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Genel Diğer İşler" kısmının 1 inci sırasında bulunan, Harp Okulları Kanunu Tasarısının (1/423) (S. Sayısı: 380) görüşmelerine başlanarak, 4 üncü maddesine kadar kabul edildi. 5 inci maddesiyle ilgili bir önerge için yapılan iki oylamada da karar yetersayısı bulunamadığı anlaşıldığından;

Alınan karar gereğince, 23 Nisan 2000 Pazar günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 18.47'de son verildi.

Mehmet Vecdi Gönül
Başkanvekili

Tevhit Karakaya
Erzincan
Kâtip Üye

Melda Bayer
Ankara
Kâtip Üye

No. : 117

II. - GELEN KÂĞITLAR
21 . 4 . 2000 CUMA
Tasarılar

1. - Emniyet Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/660) (Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.4.2000)

2. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.4.2000)

Teklifler

1. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 31 Arkadaşının; Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/513) (Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.4.2000)

2. - Hatay Milletvekili S. Metin Kaikan ve 4 Arkadaşının; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/514) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.4.2000)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Bursa Milletvekili Teoman Özalp'in, Bursa Çevre Yoluna İlişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/1875) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.4.2000)

2. - Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, Bağ-Kur'lu hastaların tedavi sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/1876) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.4.2000)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati : 14.00****23 Nisan 2000 Pazartesi****BAŞKAN : Yıldırım AKBULUT****KÂTİP ÜYELER : Şadan ŞİMŞEK (Edirne), Meliha BAYER (Ankara)****BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85 inci Birleşimini açıyorum.****(İstiklal Marşı)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündemimize göre, Genel Kurulun 18.4.2000 tarihli 82 nci Birleşiminde alınan karar uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 80 inci yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanması ve günün önem ve anlamının belirtilmesi amacıyla yapacağımız görüşmelere başlıyoruz.

Görüşmelere başlamadan önce, konuk olarak ülkemizde bulunan Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Makedonya, Romanya, Kuzey Kıbrıs, Türkmenistan, Özbekistan, Bulgaristan, Finlandiya, Gürcistan, Kazakistan, İrlanda, Çin, Fransa, Almanya, İsrail, Kırgızistan ve Rusya Parlamentolarının değerli temsilcilerine, Genel Kurulumuz adına, hoşgeldiniz diyorum. (Alkışlar)

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

1. – Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşunun 80 inci Yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanması ve günün önem ve anlamının belirtilmesi görüşmeleri

BAŞKAN – Değerli konuklar, sayın milletvekilleri; bugün, Yüce Meclisimizin kuruluşunun 80 inci yıldönümünü kutluyoruz.

Gerurula belirtmek isterim ki, bu Yüce Meclis, geride bıraktığımız 20 nci Yüzyılın millet egemenliğine dayanan ilk Parlamentolarından biridir. İngiltere'nin kendine özgü parlamento gelişmesini bir yana bırakırsak, dünyada gerçek anlamıyla millet egemenliğine dayanan ilk parlamento 18 inci Yüzyılın sonunda, 1787 yılında, Amerika Birleşik Devletlerinde kuruldu. Yani, insanoğlunun demokrasiye geçmesinin tarihi ikiyüz yılı ancak buluyor. Bu süre içerisinde bir parlamentonun 80 inci yılını idrak etmesi elbette büyük bir başarıdır. Kaldı ki, Osmanlı döneminde, 1877 yılında ilk Türk parlamentosu toplanmıştı; ama, bu kuruluş, sadece birbuçuk yıl kadar çalışabilmiş; sonra da, onu kuran padişahça dağıtıldığından, 1908 yılına kadar toplanmamıştı.

İkinci Meşrutiyetin ilanıyla, yeniden parlamentolu yaşama geçildi. Bu parlamento, uzun aralıklarla ve pek sağlıklı bir tarzda olmasa bile, 1920 yılına kadar çalışabilmiştir. Bu noktayı özellikle sayın konuklarımız için açıklamakta yarar gördüm.

İletmek istediğim mesaj şudur: Aslında, Türk parlamento geleneği 1920 yılından önce gelişmeye başladı. Nitekim, ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde çalışan ve millet egemenliğini temsil eden milletvekillerimizin bir bölümü, eski Osmanlı parlamentosundan geldikleri için, meclis çalışmalarına derhal bir deneyim hâkim olmuş ve parlamento geleneklerinin oluşması çok rahat bir tarzda gerçekleşmiştir.

Doğrudan doğruya milletin bağrından çıkan Meclisimiz, daha ilk günlerinde bütün devlet yetkilerini kendi elinde toplamış ve sıkı bir kuvvetler birliği uygulamaya başlamıştır. Bu bakımdan, seksen yıl önce kurulan ilk Meclisimiz, bütün yetkileri millet adına kendisi kullanan çok güçlü bir

parlamentodur. Esasen, o dönemde başka bir sistemin uygulanması da düşünülemezdi; zira, ilk dönem Meclisi, büyük Kurtuluş Savaşı yürütmek, ayrıca, eski gelenekçi sistemin destekçileriyle de mücadele etmek zorundaydı. Bundan dolayı, o günlerde uygulanan kesin kuvvetler birliği ilkesi, her şeyden önce, millet egemenliğinin tam olarak yerleştirilmesini sağlamak için gerekliydi.

Ancak, burada göz önünde tutulması gereken bir önemli nokta, seksen yıl önce kurulan ve kuvvetler birliği ilkesini kendisine temel alan bu Meclis, aynı zamanda, özgürlüklere, görülmemiş bir ölçüde saygılıydı. Milletvekilleri, Meclis kürsüsünde düşüncelerini sınırsız biçimde ifade ederler, diledikleri siyasal grupları kurtarırdı. Daha da önemlisi, bu tür çalışmalar, kesinlikle hiçbir biçimde engellenemezdi. Milletvekilleri, güçlü lider kadrosuna diledikleri eleştirileri en açık ve en sert biçimde yöneltirlerdi. Bu itibarla, bu ilk Meclisin, aynı zamanda çok demokrat yapıtı bir kuruluş olduğu söylenebilir. Nitekim, liderliği oluşturan siyasî kadro bu eleştirilerden çok yararlanmış ve akllara durgunluk veren kurtuluş mücadelesinin kazanılmasında bunun önemli rolü olmuştur.

Değerli konuklar, sayın milletvekilleri; bu Meclisin üstün yönetimi altında zafere ulaşan milletimiz, artık, eski egemenlik anlayışını kesinlikle terk etmiştir. Nitekim, 29 Ekim 1923 tarihinde cumhuriyetin ilan edilmesi, üç yıl gibi kısa bir süre içinde, milletimizin, egemenliğinin tam sahibi olduğunun bilincine varmış olduğunu göstermektedir. Gazi Mustafa Kemal Paşa henüz cumhurbaşkanı seçilmeden, şöyle diyordu: "Millet, geleceğini doğrudan doğruya eline aldı ve millî egemenlik ve hükümdarlığını bir kişiye değil, vatandaşlarından seçilmiş vekillerden oluşan büyük Meclise temsil ettirdi." İşte, o meclis Yüce Meclisimizdir, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bu egemenlik makamının hükümetine Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti derler. Bundan başka bir hükümdarlık makamı, bundan başka bir hükümet kurulu yoktur ve olamaz.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte, kuvvetler birliği ilkesi yumuşatıldı ve kamu görevlerinin ifası hükümete devredildi. Ancak, 1924 Anayasasında kesin Meclis üstünlüğü ilkesi aynen muhafaza edilmiş, cumhurbaşkanına fesih yetkisi verilmemiş, hükümet, tamamen Parlamentonun denetimine tabi tutulmuştur. Bu Anayasayla kuvvetler birliği ilkesi yumuşatılmış; ancak, bir parlamenter rejime de geçilememiştir. Bu vesileyle, insan hakları kavramının 1924 Anayasasında bütün gerekleriyle yer almış olduğunu da vurgulamak isterim.

Değerli konuklar, sayın milletvekilleri; 1950'de yapılan seçimlerle gerçekleşen iktidar değişikliği, demokratikleşme yolunda yepyeni bir sayfa açtı. Bu arada, insan hakları büyük önem kazanmaya, devletlerarası hukukun bir parçası durumuna gelmeye başlamıştı. Cumhuriyet hükümetlerimiz, İnsan Hakları Evrensel Bildirisini 1949 yılında imzalamış, kurucularından olduğumuz Avrupa Konseyinin hazırladığı 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini de 1954 yılında kabul etmiştir. Böylece, evrensel insan hakları normları, devlet ve toplum yapımızda etkili hale gelmiştir. 1961 Anayasasıyla bu konuda son derece ileri adımlar atılmıştır. Bu anayasayla, Türkiye Büyük Millet Meclisi geleneksel yapısını da değiştirmiş, kuvvetler ayrılığı ilkesine geçilmiştir. Ancak, bazı siyasal çatışmalar ve karşılaştığımız bunalım, bizi, milletimizin oyuyla kabul edilen 1982 Anayasasına getirmiştir. Parlamenter demokrasinin temel ilkelerini koruyan bu Anayasanın, insan hakları konusunda bazı eksiklikleri bulunduğu genellikle kabul gören bir görüştür. Yüce Meclisimiz, bu eksiklikleri, yaptığı anayasa değişiklikleriyle birer birer giderme yolundadır.

Şu noktayı özellikle belirtmeliyim: Türkiye'nin insan hakları konusundaki atılımları, Avrupa Birliği üyeliğimizin sağlanması amacıyla irtibatlı değildir. Nitekim, 1924 Anayasasının, günümüzün Avrupa Birliği normlarına ne kadar yakın olduğunu, bu çerçevede bir kez daha vurgulamak isterim. Biz, Avrupa Birliği üyeliği söz konusu olmasa dahi, milletimizin, en ileri demokrasi ve özgürlük ortamına layık olduğunun bilincindeyiz. Avrupa Birliğine giriş bu çabalarımızın bir sonucu

olarak değerlendirilmemelidir. Bu sonuca, demokrasinin temel taşı olan laiklik ilkesiyle ulaşılmıştır. Biz, bu temel taşı, daha 1928 yılında devletimizin yapısına koyduk. Amacımız, 21 inci Yüzyıla damgasını basan küreselleşme içinde en uygar toplumlardan biri haline gelmektir. Unutmayalım ki, bu hedef, daha Avrupa Birliği mevcut değilken Atatürk tarafından bize gösterilmiş ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak ve daha sonra da onu aşmak milli ülkümüz olmuştur.

Değerli konuklar, sayın milletvekilleri; bütün bu hedeflere, bizi, bugün 80 inci kuruluş yılını kutladığımız Yüce Meclisimiz taşıyacaktır. Üç kez Başkanı olma onurunu taşıdığım bu kutsal kuruluş, milletimizden aldığı güçle, her türlü zorluğu açacak ve bizi çağdaş uygarlığa götürececek yetki ve donanıma sahiptir. Nitekim, Parlamentomuzun, ciddi bir çalışma temposu içinde, üretken bir dönem geçirdiğini biliyoruz. Milletvekilliği sorumluluk ve saygınlığına hiç gölge düşürmeden demokrasinin gereklerini tam anlamıyla yerine getiren değerli milletvekillerimize bu bakımdan teşekkür etmeyi bir görev bilmekteyim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletimizin ilerleme, gelişme, demokratikleşerek çağdaşlaşma azminin simgesidir. Bu Meclis, Türk Milletiyle birlikte sonsuza değin yaşayacaktır. Bugünkü bayramımızın, bu bakımdan çok büyük bir anlamı vardır.

Bakınız, Atatürk ne diyor: "23 Nisan, Türkiye milli tarihinin başlangıcı ve yeni bir dönüm noktasıdır." Atatürk bu büyük günün anlamını en iyi kavrayan kişi olarak, 23 Nisan çocuklarımızın bayramı olarak da kabul etti. Böylece, yarın bu milletin kaderini yüklenecek genç kuşaklar, ulusal egemenlik ilkesinin kutsallığı ve önemi üzerinde daha yetiştirme çağlarında düşünmek imkânı bulacaklar ve geleceğin kendilerine ait olduğunu, özgür yaşamının koşullarının, ancak, ulusal egemenliğe dayalı bir demokraside bulunduğunu şimdiden idrak edeceklerdir.

Büyük günümüzü, başta, hepimizin geleceğinin güvencesi çocuklarımız ve bütün milletimizle birlikte kutlarken; 23 Nisan 1920'den bugüne kadar büyük bir özveriyle, milletimizin hizmetinde çaba harcayan, başta ölümsüz Atatürk olmak üzere, ebediyete intikal etmiş bütün milletvekillerini rahmet ve şükran duygularıyla anıyor, sizlere ve sizden önceki arkadaşlarıma mutluluk ve sağlık diliyorum. Bu büyük gün, bütün milletimize ve demokrasiye aşık tüm toplumlara kutlu olsun. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, siyasî parti gruplarının sayın genel başkanları ile konuk parlamento başkanlarından birine 10'ar dakika süreyle söz vereceğim.

Söz sırasını okuyorum:

Demokratik Sol Parti Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Bülent Ecevit (Alkışlar),

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Devlet Bahçeli (Alkışlar),

Fazilet Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Recai Kutan (Alkışlar),

Anavatan Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Mesut Yılmaz (Alkışlar),

Doğru Yol Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Tansu Çiller (Alkışlar),

Konuk parlamento başkanları adına, Türkmenistan Cumhuriyeti Meclis Başkanı Sayın Sahad Muradov. (Alkışlar)

Demokratik Sol Parti Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Bülent Ecevit.

Buyurun efendim. (DSP ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; MHP, FP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

DEMOKRATİK SOL PARTİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI BÜLENT ECEVİT (İstanbul) – Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80 inci Kuruluş Yıldönümünü kutlayan değerli konuk parlamenterler, değerli milletvekili arkadaşlarım; Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80 inci Açılış Yıldönümünü, ulusmuza ve sevgili çocuklarımıza hayırlı olması dilediğiyle kutluyorum.

Devletimizin kurucusu Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış gününü Türk ve dünya çocuklarına armağan ederek çocuklara verdiği değeri göstermiştir. Atatürk'ün ve Türk Ulusunun çocuklara verdiği değerini iki ilginç kanıtı daha vardır: 1921 yılında, daha Kurtuluş Savaşımız sürerken, Atatürk'ün buyruğuyla, savaş yüzünden öksüz ve çaresiz kalan çocukların bakımını ve eğitimini güvence altına almak üzere Himaye-i Etfal Cemiyeti, şimdiki adıyla Çocuk Esirgeme Kurumu kurulmuştur. 1926 yılında da, yani, cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra, çocuklar için kurulan bir bankanın dünyada ilk ve tek örneği verilmiştir: Emlak ve Eytam, yani, Emlak ve Yetimler Bankası adıyla kurulan bu bankanın başta gelen bir amacı da, yine, savaş nedeniyle yoksun kalan çocukların gelirlerini değerlendirerek onları maddi sıkıntıdan kurtarmaktır.

Ülkemizde eğitim atılımları, daha Kurtuluş Savaşı sürerken başlatılmıştır ve cumhuriyetle birlikte de büyük ivme kazanmıştır. 55 inci hükümet döneminde başlatılan ve 56 ncı ve 57 nci hükümetler döneminde kararlılıkla geliştirilen eğitim reformu da, çocuklara, gençlere ve eğitime uluşça verdiğimiz önemin yeni bir kanıtıdır. Bu reform atılımı, sekiz yıllık zorunlu ilköğretimle sınırlı değildir. Bu reform, aynı zamanda, toplumumuzun 21 inci Yüzyılda, bilgi, bilim ve ileri teknoloji toplumu olarak yükselmesini, bütün toplum kesimlerinin eğitim ve öğretimden hakça bir düzen içinde ve her yaşta yararlanabilmesini, böylece, fırsat eşitliğinin olanak eşitliğiyle bütünlenmesini amaçlamaktadır.

Reformun uygulanmaya başladığı 1997 yılından bu yana, bu amaçlar doğrultusunda önemli gelişmeler sağlanmıştır:

1998-1999 öğretim yılında 6 ncı sınıfa başlayan öğrencilerimizin sayısında, bir önceki yıla göre yüzde 30 artış olmuştur. Kız öğrencilerde ve özellikle kırsal kesimdeki kız öğrencilerde bu oran daha yüksektir. Şöyle ki, 6 ncı sınıfa başlayan kız öğrencilerin sayısı yüzde 47, kırsal kesimdeki kız öğrencilerin sayısı da yüzde 162 oranında artmıştır.

1999-2000 öğretim yılında, 5 inci sınıftan 6 ncı sınıfa geçiş oranı, erkeklerde yüzde 93,7'yi, kızlarda yüzde 100,5'i bulmuştur.

1997 yılından bu yana, eğitime katkı payı ve bağışlarla, 543 trilyon lira tutarında eğitim yatırımı yapılmıştır.

Daha önceleri, yılda, ancak, ortalama 6 500-7 500 derslik yapılırken, son 3 yılda 60 000'den fazla derslik, eğitim ve öğretime açılmıştır. 2000 yılında da 4 152 dersliğin yapımı tamamlanacaktır.

1999 yılında hizmete giren ilköğretim okulu sayısı 421'dir; 234 okulun yapımı da sürmektedir.

İlköğretim ve Eğitim Yasasının yürürlüğe girdiği 1961 yılından 1997 yılına kadar geçen 26 yılda, 70 000 öğrenci kapasiteli 147 yatılı öğretim bölge okulu ve 27 pansiyonlu ilköğretim okulu açılmıştı. Son 3 yılda ise, yatılı ilköğretim bölge okulu sayısı yüzde 55 artışla 223'e, pansiyonlu ilköğretim okulu sayısı yüzde 514 artışla 167'ye, bu okulların toplam kapasitesi yüzde 85 artışla 140 000'e ulaşmıştır. Bu öğretim döneminde, taşınabilir öğretimden yararlanan öğrenci sayısı 620 000'i bulmuştur. İller yanında, her ilçede, en az 2 ilköğretim okuluna bilgisayar laboratuvarı kurulmuştur; 3 000 ilköğretim okuluna daha bilgisayar laboratuvarı kurulması için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu laboratuvarlarda eğitim verecek 100 000 öğretmeni kapsayan bilgisayar eğitimi başlatılmıştır.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerimizde, eğitim reformu kapsamındaki çalışmalara özel bir önem ve ağırlık verilmiştir. Bölücü terör yüzünden kapanan okulların büyük bir bölümü yeniden açılmış, öğretmen açığının kapatılmasında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Tamamlananlar dışında, 15 bölge yatılı okulunun ve 2 pansiyonlu ilköğretim okulunun yapımı sürmektedir. Yatılı ve pansiyonlu okullar yanında, bölgede, 122 okul yapım aşamasındadır, 49 okulun da yapımı planlanmıştır. Bu bölgelerde, taşınmaz eğitim, 18 il ve 127 ilçedeki 70 000 çocuğumuzu kapsamaktadır.

Görüldüğü gibi, eğitim reformu, kısa sürede meyvelerini vermeye başlamıştır. Eğitim reformunu halkımızın yitirdiğinden benimsediğini, hem büyük miktarlara varan bağışlarda hem de öğrenim gören çocuk sayısındaki büyük artışta görmek olanaklıdır.

Bu arada, geçen yıl, genel lise ve meslek lisesi olmak üzere, 354 ortaöğretim kurumu daha açılmıştır.

Ayrıca, alınan çeşitli önlemlerle, öğretmen açığının kapatılması konusunda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu bağlamda çıkarılan bir yasayla, 150 000'i öğretmen kadrosu olmak üzere, Millî Eğitim Bakanlığımız için 165 000 kadro oluşturulmuştur; son 3 yılda 118 000'e yakın öğretmen atanmıştır. Dengesiz dağılımı ve kadro israfını önlemek amacıyla, öğretmenler için norm kadro uygulaması başlatılmıştır.

Öte yandan, örgün eğitim fırsatını kaçırmış olan çocuklar, gençler ve yetişkinler için, ilköğretim uygulamasına geçilmiştir; açık ilköğretime, 70 000'e yakın öğrenci yazılmıştır. 1999 yılında, yine çeşitli nedenlerle örgün eğitimin dışında kalmış ortaöğretim çağındaki çocuk ve gençlerimizden 229 000'i, 330 çıraklık eğitim merkezinde, çıraklık eğitimi görmüştür.

1997'den beri, 6 halk eğitim, 10 çıraklık eğitim merkezi açılmış; çıraklık eğitim, ilk kez, 89 mesleği ve tüm illeri kapsayacak biçimde yaygınlaştırılmıştır.

Birçok ders kitabı ve yardımcı kitap, çağdaş yöntem ve tekniklere uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Eğitim yatırımları ve öteki gereksinimler için, Dünya Bankasından, iki dilim halinde, 600 milyon dolar kaynak sağlanmıştır; bu miktar daha da artabilecektir.

Ülkemizde, kooperatifçiliğin geliştirilmesi amacıyla, eğitim eksikliğinin giderilmesi için, Millî Eğitim Bakanlığınca Kooperatifçilik Eğitim Projesi geliştirilmiş ve geçtiğimiz mart ayında uygulamaya konulmuştur. Proje, 2000-2001 öğretim yılından itibaren, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında başlatılacaktır.

Bu arada, engelli çocuklarımızın eğitimine ayrı bir önem verilmektedir. 1999-2000 öğretim yılında, çeşitli engelli gruplarına yönelik, 13'ü örgün, 18'i yaygın olmak üzere, 31 özel eğitim kurumu açılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan, engellilerin araç gereç gereksinimleri ile engelli okullarının çeşitli gereksinimlerinin karşılanması, öğrenci bursu verilmesi ve benzeri çalışmalar için 2,7 trilyon lira destek sağlanmıştır.

Sekiz yıllık kesintisiz temel eğitim kapsamında taşınmaz eğitimden yararlanan yoksul öğrencilerin, barınma, beslenme, giyim, kitap, kırtasiye gereksinimleri, yine, Sosyal Yardımlaşma Fonundan karşılanmaktadır. Yoksul yükseköğretim öğrencilerine burs verilmektedir. 1997 yılının ikinci yarısından bugüne kadar, 2 milyon 700 bin öğrenciye yardım yapılmış ve toplam 99 trilyon lira harcanmıştır.

Öte yandan, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, son yıllarda geliştirdiği yeni projelerle, korunmaya muhtaç çocuklarımıza verdiği hizmetlerde önemli atılımlar yapmıştır. Bugün, 76 çocuk yuvasında ve 97 yetiştirme yurdunda 20 000'e yakın çocuk barınmaktadır. Bu çocukları-

mızın, ilköğretimden sonra orta ve yükseköğrenimleri sürdürülmekte, örgün eğitime katılmayanların ise, çıraklık eğitiminden ve işgücü yetiştirme kurslarından öncelikle yararlanmaları sağlanmaktadır.

Başlatılan sevgi zinciri projesiyle, korunmaya muhtaç 450 çocuğun kreş ve gündüz bakımevlerinden yararlandırılması sağlanmıştır.

Uçurtmayı Vurmasınlar Projesiyle, cezaevlerindeki kadınların çocuklarına, yine kreş ve gündüz bakımevlerinde kontenjan ayrılmış, 150 çocuğumuz bu olanaktan yararlanmıştır.

Koruyucu aile uygulaması yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. 1998 yılında başlatılan, öteki elini de sen tut kampanyası sonucu 185 çocuk daha koruyucu aile yanına yerleştirilmiştir; 6 000 çocuğumuz, aileler tarafından evlat edinilmiştir.

18 yaşını tamamlayarak yetiştirme yurdundan ayrılma aşamasına gelen 15 500 genç kamu kuruluşlarında işe yerleştirilmiştir.

Bakamayacak kadar ekonomik yoksulluk içerisinde bulduklarından çocuklarını sosyal hizmet kuruluşlarına vermek isteyen aileler desteklenerek 31 000 çocuğun aileleriyle birlikte yaşamları sağlanmıştır.

Erken çocukluk gelişimi destekleme projesiyle, doğu ve gineydoğu bölgelerindeki 4 ilimizde, okulöncesi eğitim hizmetlerinden yararlanma olanağı bulamamış veya zorunlu eğitim çağında olmakla beraber, okula başlayamamış 3 000 çocuğun eğitimi, yaz dönemlerinde boş olan ilköğretim okullarında gerçekleştirilmiştir.

Anne ve çocuk eğitimi programıyla, okula gidecek çocuğu olan 1 300 anneye eğitim verilmiştir.

Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde 21 kreş ve gündüz bakımevinde 2 371 çocuğa, 1 126 özel kreş ve gündüz bakımevinde 33 177 çocuğa hizmet verilmektedir. Kuruma bağlı çocuk ve gençlik merkezlerinde, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarla ailelerine, danışma, eğitim ve esenlendirme hizmetleri verilmekte, çocukların beslenme ve sağlık sorunları çözülmektedir.

1997 yılında sadece 1 çocuk ve gençlik merkezi varken bu sayı şimdi 15'e yükselmiştir.

Yine, Kuruma bağlı kuruluşlarda 4 132 engelli çocuğumuz bakım ve esenlendirme hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de çocukların çalıştırılması önemli bir sorundur. Günümüzde çocukların çocukluklarını yaşayamadan, oyun ve okul çağında çalışmalarının önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu hedefe ulaşılması zaman alsa bile, çocukların, çalışma yaşamında korunması, çocuklar için sakıncalı işlerde çalışmalarının tümüyle önlenmesi sağlanabilecektir. Uluslararası Çalışma Örgütü, çocuk işçiliğiyle ilgili çeşitli uluslararası sözleşmeler kabul etmiştir. Bunlardan bazıları Türkiye tarafından da onaylanmıştır.

Çalışan çocuklar sorunuyla ilgili olarak, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün desteğiyle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, işçi ve işveren kuruluşları ve bazı sivil toplum örgütleri tarafından çeşitli projeler uygulanmaktadır.

23 Nisan Bayramı dolayısıyla, çalışan çocukların düzenlediği yürüyüş çok anlamlıdır. Onların sesine, işverenlerin, ailelerin, ilgili kuruluşların ve tüm toplumun kulak vermesini diliyorum.

Çocuk Hakları Sözleşmesinin kabul edilışinin 10 uncu yılı dolayısıyla, 1999 Kasım ayında, çocuk hakları kampanyası başlatılmıştır. Kampanya, 81 ilde, çeşitli etkinliklerle, 2000 yılı sonuna kadar sürdürülecektir.

Bu bağlamda, çeşitli bakanlıkların ve kuruluşların işbirliğiyle, birkaç gün önce, Ankara'da Ulusal Çocuk Kongresi yapılmıştır. Çocuk hakları, başta eğitim ve sağlık olmak üzere, ülkenin kaynaklarından, tüm çocukların, eşit ve hakça yararlanmalarını gerektirmektedir. Hükümetimiz de çalışmalarını bu duyarlılık içinde sürdürmektedir.

Sayın milletvekilleri, Atatürk, ulusumuza bir büyük hedef göstermiştir: Çağdaş uygarlık düzeyine değil, onun ötesinde, çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne erişme hedefini göstermiştir. Bazı kimseler, bu hedefi hayalci sayabilir; oysa, başlatılan eğitim reformu ve öteki çalışmalarla, bu hedef, hayalcilikten gerçekçiliğe dönüşebilecektir. Çağdaş iletişim ve bilgi teknolojisindeki gelişmeler bu olanağı sağlamaktadır.

Türkiye, eğitim ve bilgi ışığını, artık, dünyanın her köşesine tutmaktadır. Aynı zamanda, çocuklarımızı ve gençlerimizi, laiklik karşıtı akımların ve yurtların etkisinden koruma yolunda kararlı adımlar atılmaktadır.

Türk Ulusunun eğitime verdiği önem, çağdaş eğitim ve bilgi teknolojisiyle desteklendiği oranda, Türkiyemizin, kısa sürede, çağdaş bir dünya devleti olabileceğine güveniyorum. Bu güveni, ulusumuza, çocuklarımıza, Atatürk emanetini bilinçlerinde taşıyan gençlerimize ve Atatürk ilkelelerini özümsemiş öğretmenlerimize inancımın alıyorum.

Bu mutlu yıldönümünde, Yüce Meclisimize, aziz yurttaşlarımıza, sevgili çocuklarımıza ve gençlerimize, sürekli başarılar diliyorum; saygılar sunuyorum. (DSP ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; MHP, ANAP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Devlet Bahçeli; buyurun efendim. (MHP ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; DSP, ANAP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI DEVLET BAHÇELİ (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, dost ve kardeş ülkelerin değerli milletvekilleri; hepinizi, şahsım ve Partim adına en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Bugün, millî mücadelemizi, büyük bir fedakârlık ve başarıyla yöneterek, muhteşem bir zaferle sonuçlandıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 80 inci yıldönümünü kutluyoruz.

Bugün, Türkiye Cumhuriyetini millî egemenlik esası üzerine inşa eden Yüce Meclisin 80 inci yaşını idrak ediyoruz.

Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bu süreçte emeği geçen böyle bir Meclise tarihî ve millî bir derinlik kazandıran bütün üyelerini saygı ve rahmetle anıyorum, Yüce Milletimizin ve özellikle de çocuklarımızın bu güzel ve anlamlı gününü en iyi dilekelerimle kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, milletlerin tarihinde önemli dönüm noktaları vardır. Bunlar, millet hayatının devamlılığını sağlayan büyük meselelerin aşılmasıyla ilgilidir. Tarihin uzun ve zorlu yürüyüşü içerisinde oluşan millet bilinci, bir anlamda, tarihteki bu değişmelerin, dönüm noktalarının farkına varmak ve önemini kavramakla ilgilidir. 23 Nisan 1920, bizim tarihimiz açısından böyle bir değişme anlarından, dönüm noktalarından birisidir. Anadolu topraklarında yaklaşık bin yıldır yaşayan, muhtelif devletler kurarak bu toprakları vatan haline getiren milletimiz, bundan 80 yıl önce tarihte yeni bir adım daha atmıştır. Bu yeni adım ve yeni gelişme birkaç açıdan önemlidir. Bunun önemini kavranması ise, hem tarih bilincinin gelişmesi bakımından hem de yaşadığımız ülkenin, bugün, karşı karşıya bulunduğu sorunların aşılması bakımından gerekli ve ihtiyaç duyulan bir husustur.

23 Nisan 1920'de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, her şeyden önce, millî devlet kavramına ve yapısına geçişin bir ifadesidir. İmparatorluklar çağının kapanıp, milletler ya da millî devletler çağının başladığı 19 uncu Yüzyılda, bizim imparatorluğumuz da, bilinen sebeplerle tarihî ömrünü doldurmuş, bu mirastan millî devlete geçiş zorunlu hale gelmiştir.

Millî devlete doğru gidişin ilk ifadesi hâkimiyeti millîye; yani, millî egemenlik fikridir. Bu anlayış, siyasî anlamda halkın milletleşmesini, devlet yapısının ise milletin egemenliği ilkesine göre yeniden teşkilatlanmasını ifade eder. Bu gelişmenin diğer bir yönü, bizim millî devlete geçiş sürecimizin, aynı zamanda bir millî mücadele süreciyle, Kurtuluş Savaşı dönemiyle birlikte yaşanmış olmasıdır. Millî mücadelenin kahramanları Gazi Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları, Anadolu'da millî mücadeleyi başlatırken, aynı zamanda, bu mücadeleyi milletle beraber yürütecek bir kurum olarak Türkiye Büyük Millet Meclisini oluşturma yoluna gitmişlerdir.

Bunun anlamı oldukça açıktır. Birincisi, Türkiye'yi işgal eden emperyalist güçlere karşı yapılacak mücadele, milletle birlikte yapılacak topyekün bir kurtuluş mücadelesidir. İkincisi, bu mücadeleyi yürütecek olan irade, Yüce Mecliste ortaya çıkacak, milletin bizatihi kendi iradesidir.

Bu gelişmeler, bir milletin kurtuluş mücadelesini üstlenmiş olan yüce milletimizin iradesinin ortaya çıkışını, yani, onun cisimleşmiş yapısı olan Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun tarihî rolünü anlamak bakımından önemlidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu yönüyle, tarihte, Kurtuluş Savaşı yapmış, bunu zafere götürmüş emsalsiz bir örnek teşkil etmektedir.

Burada şunu hatırlatmak durumundayız ki, millî mücadelenin kurucuları olan kahramanlar, millî mücadeleyi, Büyük Millet Meclisinin iradesiyle yürütme kararlılığı gösterirken, bizlere, hiçbir zaman gözden kaçırılmaması gereken bir yöntemi miras bırakmışlardır. Bu yöntem, Kurtuluş Savaşı gibi, en acil ve hayati bir meseleyi dahi, meşruiyet ve dayanışma zemininde çözüme kararlılığı ve anlayışıdır. Bu meşruiyet ve işbirliği anlayışı, dışarıya karşı, uluslararası hukuk bakımından, son Osmanlı Meclisi Mebusanında alınan misakımillî kararı yeni devletin sınırlarını belirleyici, teyit edici bir temel oluştururken, içeride de, millet iradesinin siyasetin yegâne meşruluk kaynağı olarak görülmesini ifade etmektedir. Hâkimiyeti millîye veya bugünkü ifadesiyle millî egemenlik ilkesi, millî mücadele sonrasında siyasî rejimin nasıl olması gerektiğini de belirleyip bir prensip olmuştur. İmparatorluktan millî devlete geçiş süreci, nihayetinde, cumhuriyete geçişin de ilk adımını teşkil etmektedir.

Sayın milletvekilleri, aradan geçen 80 yılın sonrasında, millî egemenlik kavramının öntümüze koyduğu projenin tam olarak gerçekleşmediğini, bazı problemlerin olduğunu tespit etmek durumundayız. 23 Nisan bayramlarına, içeriği zenginleştirilmiş bir şekilde yaklaşan anlayışların yaygınlaşması, bu problemlerin tespit edilmesini ve çözümünü mümkün kılan bir zemin oluşturacaktır. Türkiye, millî devlet yapısını gerçek anlamda işleyişe kavuşturacak demokratik süreçlerle ve hukuk devleti ilkeleriyle tam anlamıyla bütünleştirildiği zaman siyasî hedefine ulaşmış olacaktır.

Türkiye'nin demokratikleşmesi, her şeyden önce, millet egemenliği fikrine tam bir saygıyı göstermektedir. Millet egemenliğine kayıt ve şart koymak isteyenler, milletin egemenliği fikrini, Kurtuluş Savaşı gibi zor bir tarihî dönemde bayraklaştırmış olan Büyük Devlet Adamı Atatürk'ün ve onun silah arkadaşlarının hatrasına saygısızlık etmiş olmakla kalmazlar, Türkiye'nin modernleşme sürecini de engelleyen ayak bağı olurlar. Türkiye'yi, içine kapalı, demokrasisini geliştiremeyen ve evrensel değerlere açılmayan bir ülke haline getirerek, yeni çağın dinamiklerini kavramamız mümkün olamaz.

Yine, ülkemizi, etnik temeller esasında ya da farklı mezhep ve inançlar arasında bölmeye yönelik terör faaliyetleriyle yeni bir noktaya taşımaya kesinlikle fırsat verilemez. Bu tür art niyetliler,

ancak Türkiye'nin düşmanlarının işini kolaylaştırır. Bu ülkenin kaderiyle özdeşleşmiş bulunan herkes, bu tür faaliyetlerden sadece zarar görür.

Türkiye'nin bu çeşit sorunları aşması için de, toplumsal ve ekonomik kalkınmasını sürdürmesi, sürdürmesi için de, demokratik gelişmesini tamamlaması gerekmektedir. Zira, bilinmektedir ki, demokrasiyle sağlanacak istikrar, en kalıcı ve en etkin olanıdır. Bunun için, istikrar içinde demokrasi, demokrasi içinde istikrarın temini, ülkemiz açısından çok önemlidir.

Millî egemenlik düşüncesini tamamlayıp hayata geçirecek olan demokratikleşme projesi, ferdi hak ve özgürlüklerden, sosyal ve ekonomik özgürlüklere kadar öntümüzdeki birçok sorunun aşılmasını sağlayacak derinlikte olmalıdır.

Millî egemenlik ilkesinin, Büyük Millet Meclisinde temellerinin atılışının 80 inci yılında, daha fazla vakit kaybetmeyerek, demokratikleşme yönünde hızlı adımlar atmak mecburiyeti vardır. Bunun için yapılması gereken ilk şey, hoşgörü ve uzlaşma zemininde, millî egemenliği temel meşruiyet çerçevesi olarak kabul eden, daha demokratik, daha çağdaş bir anayasa yapmaktır. Bizler, bugünkü Meclisin, ülkemizin birçok meselesinin yanı sıra, tarihî olarak karşı karşıya olduğu temel görevinin böyle bir anayasa yapmak olduğunu düşünüyor, Yüce Meclisin, bu iradeyi ortaya koymasına olan inancımı ifade etmek istiyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

Dünyanın yeni bir yüzyıla girdiği, yeni bir çağın başladığı zaman diliminde Türkiye'yi başarıya götürececek dinamizmi millet iradesinde görenler, o iradenin en iyi şekilde ifade edileceği kurumsal yapıyı gerçekleştirmek durumundadırlar.

Sayın milletvekilleri, bizler, yeni çağı kucaklayan Türkiye Büyük Millet Meclisinin mensupları olarak, Aziz Milletimiz için en iyisini, en doğrusunu yapmakla sorumlu ve görevliyiz. Bu sorumluluk duygusu, kardeşlik ve hoşgörü iklimi içinde yeni bir millî bilince ve duyarlılığa dönüştüğü anda yapamayacağımız hiçbir şey yoktur. İnşallah, bu Meclis, zor olanı başaracak, ekonomiden siyasete, eğitimden adalet sistemine kadar uzanan temel sorunlarımızı çözüp, eksikliklerimizi tamamlayacaktır. Öntümüzde, bu imkân ve bu destek vardır. Bizlere düşen, bunu çok iyi görmek, ülkemiz ve milletimiz için elimizden gelen çabayı ortaya koyma başarısını sergilemektir.

Hâkimiyeti millîye ruhuyla hareket eden Yüce Meclisin başaramayacağı hiçbir şey, aşamayacağı hiçbir engel yoktur.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüksek Heyetinizi ve Yüce Milletimizi, bir kez daha saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar, DSP, ANAP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Fazilet Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Recai Kutan; burun efendim. (FP sıralarından ayakta alkışlar)

FAZİLET PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI MEHMET RECAİ KUTAN (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer konuklarımız, televizyonlarımızın başında bizi izleyen aziz vatandaşlarımız; Fazilet Partisi Grubu adına hepimizi sayıyla selamlıyorum; yurt dışından teşrif eden değerli misafirlerimize de hoş geldiniz diyorum.

Bugün, 23 Nisan 2000... Büyük bir bayramı kutluyoruz. Varlığıyla gurur duyduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 80 inci yılını idrak ediyoruz. 23 Nisan 1920, büyük milletimizin, güçlü iradesini ve tercih ettiği yönetim biçimini bütün dünyaya ilan ettiği gündür. 23 Nisan 1920, bir dönüm noktasıdır, Türk siyasî tarihinin, bana göre, en büyük hadiselerinden biridir. Yükseldiği misyon açısından, tarihte benzeri olmayan bir meclis açılmıştır. Bu Meclis, aziz vatanı, işgalci yabancı güçlerden kurtaracaktır, yeni, yepyeni bir devlet kuracaktır, bozgunu zafere dönüştürecektir.

Değerli milletvekilleri, üyesi olmaktan gurur duyduğumuz bu Yüce Meclis, böylesi büyük bir görevi başaran bir meclistir, İstiklal Harbini kazanan, Şanlı Türk Ordusunu kuran meclistir; bundan dolaydır ki, kuruluş günü olan 23 Nisan, bir bayram, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak ilan edilmiştir. Bu bayramın, hem ulusal egemenlik hem de çocuk bayramı olması, elbette ki, çok anlamlıdır. Büyük milletimizin ve sevgili çocuklarımızın bayramını en samimî duygularla kutluyor ve bu güzel, anlamlı bayramın, ülkemize birlik, beraberlik, hoşgörü ve huzur getirmesini temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 23 Nisan 1920, aziz milletimizin büyük bir kararlılıkla millî mücadeleyi başlattığı gündür. Bu önemli günün tarihi bir özelliği daha var. Bugün, milletimiz, bin yıllık devlet geleneğini parlamenter sisteme dönüştürmüştür. Parlamenter sisteme geçiş, köklü bir değişimdir. Aradan 80 yıl gibi uzun bir zaman geçmesine rağmen, hâlâ birçoklarının anlayamadığı, anlamakta güçlük çektiği bir dönüşümdür. Parlamenter sistemlerde, hâkimiyet, millete aittir. Büyük Atatürk'ün ünlü vecizesiyle ifade edilen bu gerçek, hiçbir gücün değiştiremeyeceği bir gerçektir. Bu gerçek, milleti devletin emrinden çıkarıp, devleti millete hizmetkâr yapan bir gerçektir. Çağı yakalamanın, çağdaş olmanın vazgeçilmez yolu da bu yoldur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21 inci Yüzyılın ilk Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladığımız bu önemli günde, ülkemizdeki demokrasi, insan hakları ve özgürlüklerin durumunu yeniden gözden geçirmek durumundayız. Zira, bu Yüce Meclis, 80 yıl önce, bu büyük gayeler için kurulmuştur. Yüce Meclisin kendine seçtiği hedef, düşmanı ülkemizden kovmak, tam bağımsızlığı temin etmek, ülkemizde hak ve adalete dayanan ve meşruiyetini millet iradesinden alan bir sistemi kurmaktır. Bu sistemin adı cumhuriyettir. 23 Nisan 1920'de kurulan bu Yüce Meclis; bu büyük hedefleri gerçekleştirmiştir. Bu Yüce Meclisin öncelikle benimsediği "hâkimiyet, kayıtsız şartsız millettir" ilkesinin açık manası, kimsenin kendisini milletin üzerinde görmemesi, millet iradesine şu veya bu bahaneyle kayıt ve şart koymaya kalkışmamasıdır. Ulusal Egemenlik Bayramını kutladığımız bu önemli günde, bu gerçeği ifade etmeyi önemli bir görev biliyorum.

Elbette, hâkimiyet kayıtsız şartsız millettir ve millet adına Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kullanılır. Bu hak, başka hiçbir kuruma, hiçbir kişiye devredilemez; hiçbir kişi ve kurum, bu hakkı kullanmada, hiçbir gerekçeyle Yüce Meclise ortak olamaz. Bu vazgeçilmez prensipler, Birinci Meclisin kabul ettiği ve büyük bir azimle savunduğu ilkelerdir.

Muhterem arkadaşlarım, son yarım asırda Yüce Meclisin faaliyetlerine iki defa ara verilmesi fevkalade füzûlîdür. Zira, Parlamantonun devredışı bırakılması, millet iradesinin, millet hâkimiyetinin devredışı bırakılmasıdır.

Demokrasi, insanlığın geldiği en ileri ve en vazgeçilmez noktadır. Demokrasi, her vatandaşın, siyasal katılım hakkına, din ve vicdan hürriyetine, düşünce ve düşüncelerini ifade etme özgürlüğüne sahip olduğu ve bu haklarına hiçbir gücün dokunamayacağı rejimin adıdır ve bu rejimin en büyük güvencesi, vazgeçilmez güvencesi ise, Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bugün geldiğimiz noktada, Yüce Meclisin tartışılmaz bir yeri vardır. Hiç kimse, bu Yüce Meclisin varlığı dışında, siyasi alanda olsun, hukukî alanda olsun, sosyal veya ekonomik alanda olsun bir meşruiyet zemini düşünemez. Bu mekanizma içerisinde, Yüce Meclis, büyük milletimizin hür iradesinin, temel haklarının, geleceğinin koruyucusu ve teminatı olma görevini üstlenmiştir. Bu görevin başarıyla yerine getirilmesine, bizim, bütün gücümüzle destek olmamız icap eder. Yüce Meclisin saygınlığının artması için, üzerimize ne düşüyorsa, hem siyasi partiler olarak hem seçilmişler olarak hem de millet olarak, her şeyi yapmak durumundayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilk Meclisimizin kurulduğu 23 Nisan 1920'den bugüne kadar, dünyada, demokrasi, insan hakları ve özgürlükler alanında çok büyük gelişmeler olmuştur; hem toplumsal talepler hem de kişisel talepler değişmiştir. Egemen oldukları ülkelere, o ülkelerin vatandaşlarına katı ideolojiler dayatan totaliter rejimler bir bir çökmüştür, faşizm çökmüştür, komünizm çökmüştür. Sırf, ideolojik devleti ayakta tutmak için kanunlar çıkararak, halkı kale almayan, milleti devlet adına bürokrasiye ve bürokrasinin ideoloji anlayışına mahkûm etmeye çalışan anlayışlar da çökmüştür. Bu çöken anlayışların yerini, devleti, bütün düzenlemeleri halk için yapan, halkın huzuru, halkın refahı, halkın özgürlüğü için bir hizmet organizasyonu olarak gören anlayışlar almıştır. Artık, hiçbir ileri ülkede kutsal devlet anlayışı yoktur. İnsanlık, gerçek kutsalı, değişmez kutsalı tespit etmiştir. 21 inci Yüzyılın kutsalı, devlet değil millettir, milletin fertleridir. (FP sıralarından alkışlar)

Bu, insanlığın 21 inci Yüzyıla ayak basarken, insanın eşrefi mahlûkat (yaratılmışların en şerefli) olduğu gerçeğine ulaşmasıdır. Bu gerçek, bizim, millet olarak asırlardır bildiğimiz bir gerçektir; bu gerçek, milletimize büyük devletler kurduran gerçektir.

Türkiye'nin demokratik, hukuk devleti olmasının şartı, bu Yüce Meclisin misyonunu kusursuz yerine getirmesiyle gerçekleşecektir. Demokrasi açısından, insan hakları ve özgürlükler açısından sorunsuz devlet, bireyin ve toplumun hizmetinde olan, kendinde kutsallık vehmetsiz, farklılıkları zenginlik sayan, farklı anlayışlara sahip kesimleri dışlamayan devlettir.

Çocuklarına bu güzel bayramı hediye eden bu büyük irade, onlara yaşanabilir bir Türkiye, gerçekten demokratik, gerçekten laik ve hukukun üstünlüğüne gerçekten inanılan bir Türkiye armağan edecektir.

İnsanlık, bilgi çağında strate ilerlerken, 21 inci Yüzyıl, her açıdan dengelerin değiştiği, özgürlük anlayışının, laiklik anlayışının, hukuk anlayışının daha da mükemmelleştiği bir yüzyıl olurken, Türkiye'nin, bu gelişmelerin dışında kalmasını elbette ki düşünemeyiz. İnsanlığın bu atılımında, millet olarak en ön saflarda olmak mecburiyetimiz vardır.

Her konuda olduğu gibi, bu konuda da, Yüce Meclisimizin gerekli öncülüğü yapacağı inancıyla, siz değerli milletvekillerinin, yüce milletimizin, sevgili çocuklarımızın bayramını kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bu Meclisi milletimize armağan eden muhterem milletvekillerini rahmet ve şükranla anıyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.(FP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Anavatan Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Mesut Yılmaz; buyurun efendim. (ANAP ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; DSP, MHP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

ANAVATAN PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) - Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri, değerli konuklar ve televizyonları başında bizleri izleyen sevgili vatandaşlarım; hepinizi, Anavatan Partisi adına saygıyla selamlıyorum, Meclisimizin 80 inci kuruluş yıldönümünü, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramınızı kutluyorum.

Bundan 80 yıl önce bugün, yani Meclisimiz ilk defa toplandığında, Türkiye, bir millî mücadeleden içindeydi. Çünkü, vatan topraklarının büyük bir bölümü, müstevli devletlerin işgali altındaydı. O gün, bu Yüce Mecliste tecelli eden millî irade, müstevliyi yurttan kovmanın, ulusu barış içinde, hür ve bağımsız yaşatmanın kararlılığını simgeliyordu. Bunu, millet iradesi olarak, bütün dünyaya 23 Nisan 1920 günü ilan ettik. Atatürk'ün "en büyük eserim" dediği bu Meclis, daha sonra, cumhuriyeti kuran, Atatürk ilke ve inkılaplarını hayata geçiren, çokpartitli demokrasiye geçişi sağlayan, ülkenin ve rejimin en önemli kurumu oldu.

Öte yanda, Meclisin kuruluşundan bu yana geçen 80 yıl içinde, dünyada akıl almaz bir değişim yaşandı. Bilim ve teknolojide yaşanan gelişmeler, yeni bir dünya düzenini getirdi; ekonomik ve sosyal gelişmeler, milletleri ticarî ve kültürel anlamda birbirine yaklaştırdı; değer yargıları değişti. Dünyanın müstevli dediğimiz devletleri, bugün, Avrupa Birliği içinde tarihin en büyük ekonomik ve siyasî bütünleşme hareketini gerçekleştiriyorlar. Artık, karşımızda, vatan toprağından atılacak müstevliler değil, birlikte daha iyi bir dünyayı kuracağımız müstakbel ortaklarımız vardır.

80 yıl sonra, bu durum, Yüce Meclisin manevî şahsiyetinde simgelenen millî iradeyi, yeni bir görev ve sorumluluk tarifıyla karşı karşıya bırakmıştır. Herkes bilmelidir ki, kurulan bu yeni dünyanın hedeflerine, ancak hür düşüncelerle ve temiz inançlarla ulaşılabilecektir. Artık, hür parlamentoların özgür kürsülerinde, uygar dünyanın ulaştığı düzeydeki düşünce ve inanç özgürlüklerini kısıtlayan bir tartışmanın yaşanması düşünülemez veya mevcut kısıtlamaların kaldırılmasını engelleyen bir siyaset üslubu da söz konusu olamaz. Bir meclisi gerçek anlamda millet meclisi yapan unsur, milletin haklarını ve hukukunu savunan, düşünce, ifade ve inanç özgürlüğünü sağlayan ve gerektiğinde bunun mücadelesinden yılmayan milletvekillerinin varlığına bağlıdır. Milletin hak ve özgürlüklerini, devletin görev ve sorumluluklarını ilgilendiren bütün meselelerde tek ve tartışmasız karar iradesi millî egemenliğin tecelli ettiği bu Yüce Meclise aittir. Bu Meclis, millet iradesinin kayıtsız şartsız makes bulduğu yegâne zemindir.

Yeni yüzyılın ilk basamağında Yüce Türk Parlamentosu, işte bu özgürlüklerin gerçekleşmesi ni sağlayacak bir millî irade sembolüdür ve bu Meclisin bütün değerli üyeleri bu konuda tarihi bir sorumluluk üstlenmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, huzla değişen dünyada evrensel hukuk birey odaklı bir yaşam üstünlüğü gerçekleştirmektedir. Devlet karşısında bireyin hak ve özgürlüklerini öne çıkaran ve hatta bireyi bazen içinde bulunduğu topluma karşı bile koruyan özgürlükçül düzen, bu yaşam hedefinin evrensel tarifi olmuştur. Bu tarif, ancak, bireyi kendi keyfine göre biçimlendirmek isteyen baskıca devlet otoritesi karşısında, birey hak ve özgürlüklerini savunan çağdaş bir hukuk anlayışıyla mümkün olabilir. Bunun en açık ifadesi devleti, milletin emrinde hizmet arz eden niteliğe kavuşturmadır. Bu hedefe ulaşmanın ilk adımı da anayasadır. Anayasadan beklenen, devleti, vatandaşa karşı örgütlemek değil, devlete ve topluma karşı bireyin hayat alanını, haklarını ve özgürlüklerini teminat altına almaktır; çağdaş demokrasiye ancak bu şekilde ulaşılabilir. Çağdaş demokrasiden beklenen fayda da ancak bu şekilde gerçekleşebilir.

Bir ülkenin, hem kendi coğrafyasında hem de globalleşen dünyada saygın ve güçlü bir yer edinebilmesinin en etkin ve kalıcı yolu, demokrasi içinde, her vatandaşının düşünce yeteneğinden, teşebbüs gücünden azamî ölçüde yararlanmaktır. Devlet yönetiminde millet egemenliğinin tam olarak tesisi de, ancak, demokrasinin ürettiği ortak karar mekanizmasıyla mümkündür ve nihayet, demokrasiden beklediğimiz bütün çareler, ancak, bütün sorunların bu çatı altında çözüme ulaştırılmasıyla mümkün olabilir. Yüzyılımızda, bunu sağlayabilen meclisler, gerçek ve hâkim anlamda millet iradesinin tezahür ettiği demokrasi ahlakını, hukuk üstünlüğünü, insan haklarını ve siyaset mesleğini temsil edebilirler. Gerçek anlamda çoğulcu demokrasiyi, düşünce hürriyetini, din ve vicdan hürriyetini ve teşebbüs hürriyetini içine sindirememiş, hak ve özgürlükleri evrensel ölçülere ulaştıramamış bir millî iradeyle, hâkim anlamdaki ulusal egemenliği iddia ve tesis edemeyiz ve nihayet, bunların hepsi de, ancak, Anayasaya sadakat borcuyla mümkündür. Demokraside hiçbir güç, hiçbir kurum, hiçbir otorite, Anayasaya sadakat borcundan ve millet iradesine itaat mecburiyetinden muaf tutulamaz.

Değerli milletvekilleri, Millet Meclisinin açılış tarihini çocuklara bayram olarak armağan etmesi, Büyük Atatürk'ün bilinçli bir seçimidir; çünkü, ulusal egemenliğin tecelli ettiği yer olan Meclisimiz ile çocuklarımız arasında ortak bir payda vardır; o da, gelecektir. Meclis, ülkenin ve toplumun sadece bugünkü sorunlarını çözmekle değil, geleceğimizin de aydınlık olmasını sağlamakla yükümlüdür. Geleceğimiz ise, çocuklarımızdır. Çocuklarımıza sağlıklı ve mutlu bir yaşam sağlamak, sevgi ve anlayışın hâkim olduğu bir atmosfer oluşturmak için var gücümüzle çalışmalıyız. Bilhassa çocuklarımıza yaşanabilir bir çevre bırakmanın, biz büyüklerin başta gelen görevi olduğunu unutmamalıyız.

Günümüzde, dünyadaki aç ve yoksulların yarısı çocuklardır. Dünyanın birçok yerinde, milyonlarca çocuk, önlenebilir hastalıklar nedeniyle ölmektedir. Milyonlarca çocuk, okuma-yazma öğrenememektedir. Silahlı çatışmalar arasında yaşamak zorunda kalan milyonlarca çocuk vardır. Gelişmiş ülkeler öncülüğünde kurulan çok sayıda uluslararası kuruluş, bu tür tehlike ve tehditlerle karşı karşıya bulunan çocukları korumak için çeşitli girişimler yürütmektedirler. Birçok uluslararası anlaşmaya imza atan bir ülke olarak, bu yöndeki girişimlere destek vermek ve gayretlere bizzat dahil olmak zorundayız.

Öte yandan, ülkemiz çocuklarının da çözülme bekleyen çok sayıda sorunları vardır; sağlık ve eğitim bunların başındadır. Sağlık alanında yürütülen sistemli ve kapsamlı çalışmalar neticesinde, çocuk ölümlerinde gözle görülür azalma olmuştur; ancak, bu konuda, henüz, gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşamadığımız da bir gerçektir. Eğitim başta olmak üzere, diğer alanlarda da maalesef, arzu ettiğimiz düzeye gelemediğimiz açıktır.

Yüzyıl, bilgi, bilişim ve teknoloji yüzyılıdır. Bilgilerin, bir tuşla milyonlarca kilometre öteye birkaç saniyede ulaştırıldığı bir asırda, çocuklarımızın eğitim sorunlarına köklü çözümler getirememiş olmamız, kabul edilebilir bir durum değildir. Temel eğitimin altyapısının güçlendirilmesi başta olmak üzere, bu yöndeki gayretlerin hızlandırılmasını ve bir an önce sonuçlandırılmasını diliyorum.

Çocuklarımızın, dünyadaki ilk ve tek olan bu bayramını kutluyor; hepimize sevgi ve saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, MHP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Doğru Yol Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Sayın Tansu Çiller; buyurun efendim. (DYP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, MHP, FP ve ANAP sıralarından alkışlar)

DOĞRU YOL PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI TANSU ÇİLLER (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli konuklar; Doğru Yol Partisi adına, sizleri ve televizyonları başında bizi izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum. Yüce Milletimizin ve her şeyimizle birlikte demokratik cumhuriyetimizi emanet edeceğimiz sevgili çocuklarımızın bayramlarını da yürekten kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, yetmişyedi yıl önce çalışmalarına başlayan Birinci Büyük Millet Meclisi ve onun Büyük Önderinin başarıları, tarihimizin en parlak sayfalarıdır. İmkânsız bir mücadeleye soyundular ve mucize bir zafer kazandılar.

Onların siyasi hayatımıza kazandırdığı ulusal egemenlik kavramı, alışılmadık bir savaş stratejisinden ibaret değildi. Ulu Önder Atatürk, hem o imkânsızlıklar içinde savaşın nasıl kazanılacağını görmüş hem yeni ve onurlu bir yurttaşlık tanımına ufuk açmış hem de devlet hayatımızın bundan sonra ne şekil alacağını ortaya koymuştu. Bütün eksiklerimize ve hatta, yanlışlarımıza rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin gurur duyduğumuz başarısı, o dehanın yanılmadığına en büyük delildir.

"Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" prensibi, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu için sağlam bir temel teşkil ettiği gibi, bizim için de, bizden sonrakiler için de, gerçek bir toplum sözleşmesi niteliğini taşımaktadır.

Birinci Büyük Millet Meclisi, bugünkü birlik ve bütünlüğümüzün en büyük teminatıdır. O Meclisin oluşum biçimi ve çalışma prensipleri, bu ülkede yaşayan herkes için, her dilden, her kökenden, her dinden, her mezhepten yurttaşlarımız için, tarihi bir belge kıymetindedir. Bir millet, kendini, kendisini, günlük mülâhazalarla değil, bu tür belgelerle tanımlar. Böylesi büyük tarih, bir milleti millet yapar. Temelinde, bu denli köklü, yaygın, etkin bir toplumsal mutabakat varsa, o devlet büyük olur. Onlar, o zor şartlar altında bile "ulusal egemenlik" kavramını hep önde tuttular ve ondan asla taviz vermediler.

Buradan çıkarmamız gereken birinci sonuç şudur: En ağır sorunlar bile, millî iradeye bağlılık-la, birlik içerisinde çözülebilir ve hiçbir sorunun, millî iradeyi aşan bir çözüm tarzı yoktur.

İkinci sonuç: Böyle bir temel üzerine kurulmuş bir devletin istikameti, kesin olarak demokrasidir. Ulu Önder Atatürk'ün, daha sonraki uygulamaları dikkate alındığında, bu gerçek, açık bir şekilde görülmektedir. Öyleyse, hiçbir bahane ve oluşum, bu temel tercihten vazgeçmemizin bir gerekçesi olamaz.

Bir hususu, Yüce Meclisimizin ve milletimizin dikkatine arz etmek istiyorum: Yakın geçmişte, çok yoğun bir terör mücadelesi yapılmıştır. Pek çoklarının, demokrasi içerisinde imkânsız görüldüğü bir mücadele, demokrasi içerisinde kalınarak başarıyla yürütülebilmiştir. Neticede, hem bu büyük terör dalgası toplumun gündeminden çıkarılabilmiş hem demokrasi korunmuş hem de Türkiye'nin çağdaşlaşmaya yönelik ufku kapatılmamıştır. Türkiye'nin, uluslararası saygınlığını, uluslararası ilişkilerini ve angajmanlarını, uluslararası çıkarlarını zedelemeyen, sorun, büyük ölçüde çözülmüştür.

Terör mücadelesinin en zorlu döneminde, birkaç yıl önce, yine bu zeminde, burada, 23 Nisan'da aynen şöyle seslendiğimizi hatırlayalım: "Biz, ülkemizin her bir yöresinde, hangi etnik kökene dayanırsa dayansın, yüzyıllarca yıl hep birlikte yaşamış, kedere de, kıvanca da, tasaya da ortak olmuşuz. Terörü halkımızın birliğini ve ülkemizin bütünlüğünü koruyarak, mutlaka aşacağız. Ödün vermeyeceğimiz temel ilke demokrasidir. Demokrasi bizim varlık nedenimizdir, hayat kaynağımızdır. Demokrasi, terörü de, demokrasi düşmanı tüm güçleri de ortadan kaldırmamanın en etkili aracıdır. Bir yandan bu mücadele yürütülürken, diğer yandan, Türkiye'nin gümrük birliğine üyeliği mümkün olabilmiş, Avrupa Birliğine tam üyelik konusunda somut gelişmeler kaydedilebilmiştir. Yani, bu mücadele, Türkiye'nin çağdaş, demokratik ülkeler arasında yer alma idealini sekteye uğratmamıştır."

Değerli milletvekilleri, egemenlik kavramının anlamı ve aidiyeti, devletin ve rejimin karakterini belirlediği gibi, dünyadaki yerimiz açısından da, temel belirleyici bir mesele olarak önümüzdedir. Millî iradeyle temsil edilmeyen bir ulusal egemenlikten söz edemeyiz. Bugün de, unutmayalım ki, uluslararası angajmanlarımızı ve oluşabilecek uluslararası baskıları değerlendirirken, Meclisin gücüne dayanmamız ve onun kararları istikametinde davranmamız, bize zafiyet değil, orta ve uzun vadede, güç ve global saygınlık getirecektir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyetinin demokratik, laik, sosyal, hukukun üstünlüğüne dayalı bir devlet olma nitelikleri, dünyada yaşanan son gelişmeler karşısında, daha da önem kazanmıştır. Çoğulcu demokrasiyle bütünleşmemiş, onu içine sindirememiş bir millî irade kavramı, eksiktir, yanıltıcıdır. Laik cumhuriyeti içine sindirmeyen bir irade, yine, eksiktir ve yanıltıcıdır. Ulu Önder Atatürk'ün muasır medeniyet seviyesine ulaşma idealinin vazgeçilmez parametreleri bunlardır. Cumhuriyet Türkiye'sinin üzerine bastığı siyasî zemin de budur. Hâkimiyet, kayıtsız şartsız milletin olacaktır. Millet, bu hâkimiyeti, kendi seçtiği temsilcileri vasıtasıyla kullanacaktır. Siyaset, milletin seçtiği siyasetçilerin işidir; bu yetki ona aittir. Siyaset, sorunlarını, meşruiyet içinde ve

meşru zeminlerde çözecektir. Seçilmiş siyasetçi sınırsız bir yetkiye de sahip değildir. Demokratik ve laik rejim, halkın yurttaşlık bilinci, üniter devlet yapısının önemi, hukukun üstünlüğü ve siyaset üzerinde ideal bir dengeye oturmuştur; bu, aynı zamanda, tabii bir dengedir, toplumumuzun doğasına uygun bir dengedir. İşte, Meclisimiz, bu anlayış, bu sorumluluk bilinci içinde ve bu dengeler çerçevesinde önümüzdeki günlerde cumhurun başkanını seçecektir. Bu sınav, Meclisimizin itibarı ve siyasi restorasyon için de önemli bir fırsat olacaktır. İnanyorum ki, Meclisimiz ve siyaset, bu görevi en iyi şekilde yerine getirecek ve önündeki fırsatı, bir oldubittüye getirmeden, iyi bir biçimde sonuçlandıracaktır.

Değerli milletvekilleri, 80 yıldır 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutluyoruz. İşin içinde çocuklarımız olunca, bayramların en güzeli, en anlamlısı ortaya çıkıyor. 80 yıl, yaklaşık üç kuşağın geride kaldığı, dördüncü kuşağın yükseldiği uzun bir tarih dönemidir. Bu tarih, Türkiye Cumhuriyetinin, Türk Milletinin tarihidir. Her kuşak, bu tarihi, farklı sorunlarla, farklı önceliklerle yaşamıştır. İlk kuşak, imkânsız başarıları, altıyüz yıllık koca bir imparatorluğun yıkıntularından, taze bir fidan gibi yeni bir devlet yaratan, bir ulus yaratan kuşaktır. Savaşlarda titkenmiş bir nüfus, yanmış yıkılmış bir ülkeyle işe başlamışlardır. Bir irade savaşı verilmiştir. Aklın, mantığın, insan yeteneğinin sınırlarını zorlayan bir çaba sarf edilmiştir. On yılda 15 milyon nüfusa sahip olmakla övünen, demiryollarını Ankara'nın doğusuna ulaştırmakta gurur duyan, medeni dünyada yer alabilmek için soluksuz devrimler yapan genç bir cumhuriyet... O çabaları, o iradeyi, bugün, saygı ve minnetle anıyoruz.

Atatürk'ün dehansı, engin ufku ve genç cumhuriyete çizdiği program, bizi, bugünlere getirmiştir. Bugünün Türkiyesinin, devleşen potansiyelin arkasında, o günlerin ufkunu, çabasını görmemiz gerekir. Bugünün dünyası, içine kapanmak yerine, dünyaya açılmayı, kendine güvenmeyi, rekabet edebilmeyi, liberal politikaları, yüksek standartlı bir demokrasiyi, dünyayla bütünleşmeyi emrediyor; buna, küreselleşme diyoruz, globalizm diyoruz. Aynı dünya, size, kendi kültürünüzü korumayı, geliştirmeyi, bir millet olarak kişiliğinizi kabul ettirmeyi, kendiniz olarak var olmayı, kendiniz kalmayı gösteriyor. Küreselleşmek, kozmopolit bir dünyayı, katıksız ve katıksız benimsemek anlamına gelmez. 21 inci Yüzyıl, hem küreselleşmenin hem de milliyetçiliğin yükseldiği bir yüzyıl olacaktır.

Dünyanın en güçlü ve etkin bölgesel ittifakı Avrupa Birliğine bakın. Avrupa Birliği jemiyesi altında, Fransız Fransızlığından, Alman Almanlığından vazgeçmiyor. Millî kimlikler, küreselleşmeyle paralel güçleniyor, kökleşiyor. Küreselleşme, millî kimlikleri, millî kültürleri daha da önemli bir hale, bir zenginlik haline getiriyor.

Millî kimlik, yaşanmış bir tarihin kalıcı izleriyle oluşur. Genç cumhuriyetimizin millî kimliğini belirleyen, şehitlerinin kemikleri kenetlenmiş Çanakkale ruhudur; tasada, kıvançta birliktir, mensubiyettir; teröre, iç ve dış tehlikelere birlikte göğüs germektir.

Daha geriye gidelim; bu tarihin kalıcı izleri, Balkanlarda, Kafkasya'da, Ortadoğu'da, Ortaasya'da her an karşımıza çıkıyor. Altıyüz yıllık böyle bir imparatorluğun aslı unsurunu oluşturan milletin devleti olan Türkiye Cumhuriyeti, bu derin izlerin arasında yol alıyor. Bu coğrafyada yaşanmış tarih, bize büyük olmayı telkin ediyor, bize iddialı olmayı telkin ediyor, bize geniş ufuklu, dünyadaki her gelişmeyle yakından ilgilenmeyi telkin ediyor, kendi kimliğimizden ve kültürümüzden kopmadan, global dünyayla ve Avrupa Birliğiyle bütünleşmemizi telkin ediyor. Büyükler arasında büyük olmanın yolu budur ve tarihimiz de, geleceğimiz de bunu telkin etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 80 yıllık geçmişe sahip bir Meclisin çatısı altında bulunuyoruz. Tarihin halkalarını geriye doğru kısaca izleyelim: 80 yıl önce Ankara'da toplanan Meclisin üyeleri, işgal altındaki İstanbul'da toplanamayan Meclisi Mebusanın üyeleri idi. 1908'de açılan Meclisi Mebusan, 1876'da toplanan Meclisi Mebusanın devamıydı.

Şunu söylemek istiyorum: Sadece 80 yılı değil, yüzyimirdört yılı içine alan bir geleneği, bir tecrübeyi temsil ediyoruz. Bu tecrübe, 80 yıl öncesinde bir mucizeyi gerçekleştirerek, tarihin seyrini değiştirdi. Bu tecrübelerin en parlak halkası, Ulu Önder Atatürk'ün bu Meclisin Başkanlığını yürütmüş olmasıdır. Bu tecrübeden çıkacak en önemli ders, demokrasiyi başarmış, demokrasiyi gerçekleştirmiş bir millet olmanın onurunu yaşamaktır. Atatürk'ün bugünlü bir bayram olarak hediye ettiği çocuklarımıza miras bırakacağımız gurur, demokrasiyi başarmış olmanın gururudur. Türkiye, küreselleşen dünya içindeki yerini, bu gururla ve bu gururun verdiği özgüvenle alacaktır. Çocuklarımız bizim geleceğimizdir. Bizim çocuklarımızın yaşayacağı dünya, bizim eserimiz olacaktır. Bu esrin tek kriteri vardır, eğitim. Çocuklara verdiğimiz eğitim, bizim yakaladığımız, gerçekleştirdiğimiz standartların ve bırakacağımız mirasın tek kriteridir. Ne sanayimiz ne ihracatımız ne uluslararası piyasadaki gücümüz, bizim katettiğimiz mesafeyi gösteremez. Çocuklarımıza ne düzeyde eğitim veriyoruz, çocuklarımızı hangi kalitede yetiştiriyoruz; bir milletin, bir devletin övülmeyeceği, uluslararası alanda kendini kanıtlayacağı en sağlam kriter budur.

Bu güzel günde eleştiride bulunmayacağım. En önemli devlet sorunu olan eğitim, öncelik sıralamasında giderek alt sınırlara kaydırılmamalıdır. Bu sorunu her zaman ilk sırada tutacak, kaynakları seferber edecek bir şuur uyanıklığına ihtiyacımız var.

Bugün, aynı zamanda, internet haftasının son günü. Lizbon'daki Datcom Zirvesi kararları, yeni bir eğitim ve istihdam modelini şekillendirmiştir. Çocuk ve gençlerimizi, yeni bir binyılın fırsatlarından mahrum bırakmamalıyız. Küreselleşen dünyada internetle her yere iletişim kurabilen, internet otayollarında koşan, dünya ölçeğinde düşünen, dünya ölçeğinde kendini geliştiren, yeteneğine göre seçebilen, dünyayla rekabet edebilen ve kendi kültürünün, millî kimliğinin verdiği özgüvenle bastığı yere sağlam basan çocuklarımız... Eğitimde aradığımız budur. Bunu gerçekleştirmek, zammedildiği kadar da zor değildir. Bunu başarmak, Meclisimizin geçmişe olan borcu, geleceğe ve çocuklarımıza olan görevidir.

Sevgili çocuklarımızın, nice aydınlık 23 Nisanlara ulaşması temennisiyle, bayramlarını kutluyor; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, MHP; FP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Konuk parlamento başkanları adına, Türkmenistan Cumhuriyeti Meclis Başkanı Sayın Sahad Muradov; buyurun efendim. (Alkışlar)

TÜRKMENİSTAN CUMHURİYETİ MECLİS BAŞKANI SAHAD MURADOV – Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Meclis Başkanları, sayın milletvekilleri, kardeş Türk Halkı; bugün, Türkiye'de, onun güzel başkentinde, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeni salonunda sizlerle olmak büyük bir mutluluktur. Bizleri burada buluşturan bu vesilenin önemi çok büyüktür. Türk Halkına, her zaman aydın yol gösteren, Büyük Atatürk'ün yarattığı Türkiye Büyük Millet Meclisi 80 yaşında; kurumu gurur verici bir olaydır. Bir millet yeniden doğarak 80 yaşına gelmiştir. Milletler, onların kurumları, devletler, ne kadar çok yaşarlarsa, o oranda da gelişmekte-dir. Onların kışmine, çok yaşayıp, çok işler yapıp büyük tecrübe sahibi olmak, halkı refaha yönlendirmek çıkmıştır. Kardeş Türk Halkının Büyük Meclisi aynı yolla gelişmeleri katederek bugüne gelmiştir.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı Sayın Türkmenbaşı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 80 inci yıldönümü dolayısıyla, devletin Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanını, Başbakanını, tüm milletvekillerini, kardeş Türk Halkını tebrik ediyor. Meclis Başkanlarının hepsi adına, burada konuşup, tebrikleri sunmaya beni görevlendirdiler. Hepimiz, bu sıcak kutlamalara katılıyoruz.

İlklerin her zaman için heyecanlı ve onur verici olaylar olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Böyle olayların temelinde ise, herhangi bir başlangıç olması önemlidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bugün bize, 23 Nisan 1920 tarihindeki o günlük sevinci yaşatmaktadır. Aslında o günün

mukaddesliği, hepimizin buraya toplanmamıza vesile olmuştur. Büyük Atatürk'ün liderliğinde, Türk Halkının kaderini belirleyecek yeni Meclisin temeli atılmıştır. O günden itibaren, Türkiye'de çağdaşlığa el uzatan halkı, aydın geleceğe davet eden zaman başlamıştır. Onların hepsinin temelinde ise, Türk Halkının kanla, terle ulaştığı millî egemenliği vardır. Tarih sayfaları, Türk Halkının vatanın ve milletin bağımsızlığına kolay erişmediğini her zaman hatırlatmaktadır.

Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, 80 yıldan beri kardeş Türk Halkının millî egemenliğini, hürriyetini korumak ve geliştirmek yolunda büyük tecrübelerle sahip olduğunu bilmekteyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin başına taç ettiği inancı nedir diye soranlara, Türk Halkının Büyük Oğlu Atatürk'ün "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" sözlerini hatırlatmak yeterlidir. Bu sözleri, bu büyük kurul, bahtiyarlığın tacı etmektedir.

Bağımsızlık, her devlet için çok önemlidir; onun kan damarıdır, kalbinin atmasıdır; ama, bu, yeni bağımsızlığın, özgürlüğün tadına varan devletler için daha da önemlidir. Onların bütün varlığıdır, büyük gurur kaynağıdır. Geçen yüzyılın son on yılında, eski Sovyetler Birliğinin sınırları içinde birkaç bağımsız devlet olmuştur. Eski imparatorluğun yıkılmasıyla, dünyada ve bölgede tamamen yeni dengeler oluşmuştur. O devletlerin arasında bağımsızlığını kazanan devletlerden biri de Türkmenistan'dır.

Büyük siyasi olaylar, kardeş Türkiye'nin hayatını da etkilemiştir. Türkmenistan'ın bağımsızlığını ilk olarak tanıyan da, Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. Kısa zaman içinde iki devletin arasındaki ilişkiler gelişmiş, bu seviyelere ulaşmıştır. Bu dünyada karşılıklı ilişkilerin ve işbirliğinin örnek alınacak yeni bir tarafı olduğunu söylersek yanılmayız. Onun en büyük kanıtı budur. Dünya, her şeyden fazla dostluğa, kardeşliğe muhtaçtır. Türkmen ile Türk Halkının arasında ise, bu ilişkinin en güzel örneği sergilenmektedir. Türkmenistan ile Türkiye'nin arasındaki işbirliği, bunun en güzel örneğidir. Bu anlatımı, Sayın Cumhurbaşkanımız Saparmurat Türkmenbaşı'nın sözleriyle daha da pekiştirmek mümkündür: "Biz, bir millet, iki devletiz."

Türkmenistan ile Türkiye arasında, geçen sekiz dokuz senede büyük bir yol katedilmiştir. Bu, çeşitli alanlarda da öyle olmuştur. Biz, artık, bu işbirliğinin meyvesini tüm alanlarda görebiliyoruz. Devlet büyüklerimizden bilim adamlarımıza kadar kardeşlik, dostluk ilişkileri her yıl daha da yakınlaşmaktadır. İki yurdun Meclislerinin arasındaki ilişkilerimizde de durum böyledir. Çeşitli dönemlerde de, biz, milletvekilleri, karşılıklı ziyaretlerde bulunup, tecrübe ve fikir alışverişlerini devamlı hale getirdik.

Geçen yüzyılda yeni oluşan bağımsız devletlerin kendi ayakları üzerinde durmak için sarf ettiği çabalar, o günlerde kaldı. Önerinde, herkes için umutlu bir gelecek vardır. 21 inci Yüzyıl, tamamıyla, kendini insanlık hizmetine adamaya hazırdır. Bu yüzden, halklar, ondan çok şey bekliyorlar. Örneğin, Türkmen Halkı, Cumhurbaşkanımız Saparmurat Türkmenbaşı'nın liderliğinde, 21 inci Yüzyıla "Türkmenlerin altın asrı" demektedir. (Alkışlar) Amaç, insanların niyetinden, maksadından başlayarak, eline aldığı taş toprağı bile altına çevirmektir. Halkın sosyal durumu, medenî seviyesi, yollar, binalar, konutlar, bunların hepsi, altın asrın kaynağıdır. Şimdiden, yurdun tümünü birbirine bağlayan demiryolları, otoyollar hızlı bir şekilde inşa edilmeye başlamıştır. Bunları örnek vererek, Türkmenistan'ın bağımsızlığının pekişmesi gibi bir kutsal görevde, Türkiye Cumhuriyeti'nin her zaman yanımızda olduğunu vurgulamak istiyorum. En önemli şey, bizim niyetlerimizin, amaçlarımızın denk gelmesidir. Bütün dünya, yeni yüzyılda, kendine gereken en önemli şeyin ba-

rış, kardeşlik, dostluk olduğunu tekrar göz önüne getirecektir. Bu işte, Türkiye Cumhuriyetinin büyük tecrübesi bulunmaktadır. Büyük Atatürk yeni nesle "Yurtta sulh, cihanda sulh" diyerek vasiyetini bildirmiştir.

Artık dokuz yaşını doldurmakta olan Türkmenistan'ın resmî bir ayrıcalığı bulunmaktadır. Bu onun niyetinden kaynaklanan başarısıdır. Türkmenistan, 12 Aralık 1995 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından tarafsız devlet statüsünde ilan edilmiştir. Biz, yeni yüzyıla, bağımsızlığımızı kazanarak, barış ve sevgiyle geldik. Bu, bizim atalarımızdan gelen yolumuzun devamıdır. Bunların hepsinin temelinde, Türkmenistan'ın birinci ve süresiz Cumhurbaşkanı seçilen Sayın Saparmurat Türkmenbaşı duruyor. Halk, vatan, Türkmenbaşı bütünlüğüyle geleceğimizin parlak olacağına inancımız tamdır.

Bugün, Türkiye'ye, dünyanın çeşitli devletlerinin, milletlerinin vekilleri gelip kendi meclislerini temsil ederek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80 inci Yıldönümünü kutluyorlar. Şu anda, Türkiye'de, dünyanın çeşitli devletlerinden gelen delegasyonlar vardır. Onlar, bizim çocuklarımızdır. Birkaç yıldan beri, 23 Nisan dünya çocuklarının bayramı şeklinde kutlamak için geliyorlar. Bugünkü heyecanı, günün gururunu bir sözle ifade etmek gerekirse: "O, bütün dünyanın çocuklarının kalbi gibi safır. Hepimizin amacı budur. Çocuk kalbi gibi temiz geleceği hazırlamaktır."

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 80 inci yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlaması ile günün önem ve anlamının belirtilmesi amacıyla yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Sözlü sorular ile diğer denetim konularını sırasıyla görüşmek için, 25 Nisan 2000 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.36

IV. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Balıkesir-Havran İlçesi Büyük Şapçı Köyü Karacaören mevkiinde katı atık depolama sahası kurulup kurulmayacağına ilişkin sorusu ve Çevre Bakanı Bakım Fevzi Aytakin'in cevabı (7/1727)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Çevre Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İlyas Yılmazyıldız
Balıkesir

Sorular:

1. Balıkesir-Havran ilçesi Büyük Şapçı Köyü Karacaören mevkiinde Balıkesir Havran, Edremit ana yol güzergâhında tahminen 700 m kadar mesafede hazineye ait 116 ada, 59 parsel no.lu olarak kayıtlı bulunan yaklaşık 150 dönümlük arazi üzerinde Körfez Belediyeleri Birliğince bütün ilçe ve beldelerin çöpleri taşımak suretiyle, tüm çöplerin burada toplanacağı ve Katı Atık Depolama Sahası projesinin kurulacağı doğru mudur? Proje iptal edilecek midir?

2. Bu bölgeye Katı Atık Sahasının yapılması durumunda çevreye saçacağı kötü koku ve pisliğin çevreye vereceği zararlar göz önüne alınmış mıdır? Körfez ve ilçelerine gelecek olan turistlerin Balıkesir yönünden gelirken giriş kapısı olan Küçük Şapçı Köyü sınırları içerisine girdiğinde pis bir çöp kokusu ile karşılaşacağından dolayı turizm vereceği zararlar göz önüne alınmış mıdır?

3. Atıkların ve oluşacak çöp dağlarının hava sirkülasyonu sonucunda, Havran İlçesine komşu olan ilçelerden, İvrindi ve bazı köylerini, Balya ve bazı köylerini etkileyeceği ve ziraat ve hayvancılıkla geçimlerini sağlayan ilçelerimiz ve köylerini olumsuz yönde etkileyecektir. Yukarıda saydığım sebeplerden dolayı Katı Atık Depolama Sahası Projesini Bakanlık olarak durdurmayı düşünüyor musunuz?

4. Yeteri kadar araştırma ve çalışma yapılmadan yapılması için girişimde bulunulan Katı Atık Depolama Saha Projesi gündeme alınırken öncelikli olarak birinci derecede zarar göreceği olan Havran ve çevre ilçe halkının, Havran Sivil Toplum örgütlerinin ve tüm köy muhtarlarının görüşleri sorulmuş mudur? Bölge halkının yapılmasına karşı çıktığı Katı Atık Depolama Projesi bölge halkına rağmen yapılacak mıdır?

T.C.

Çevre Bakanlığı

Çevre Kirliliğini Önleme ve

Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı: B.19.0.ÇKÖ.0.04.00.01/1266-4124

Konu: Yazılı soru önergesi

19.4.2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliğine

(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: 10 Nisan 2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1727-4952/11723 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda Balıkesir Milletvekili Sn. İlyas Yılmazyıldız'a ait soru önergesinin cevaplandırılması istenmektedir. Soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Balıkesir İline bağlı 5 ilçe (Edremit, Ayvalık, Gömez, Burhaniye, Havran) ve 10 belediyesi (Altınoluk, Zeytinli, Güre, Kadıkör, Pelitköy Büyükdere, Karaağaç, Altınova, Küçükköy, Kılıçkuyu) biraraya gelerek Körfez Belediyeler Birliğini oluşturmuşlardır. Söz konusu birlik tarafından Havran Belediyesi sınırları içerisinde, Büyük Şapçı Köyü Karacaören mevkiinde yaklaşık 150 dönümlük bir alan, düzenli katı atık depolama sahası olarak planlanmış ve bununla ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Bakanlığın elemanlarınca 29.2/3.3/2000 tarihleri arasında, saha ve yakın çevresinin teknik olarak incelenmesi sonucunda, birlik tarafından belirlenen alanın; 14.3.1991 tarih ve 20814 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin katı atık depo tesislerinin yer seçimi ile ilgili 24 ve 25 inci maddeleri ile Yönetmelik doğrultusunda hazırlanarak tüm valiliklere ve belediyelere gönderilen Katı Atık Depo Sahalarının Yönetimi ile ilgili Yönergede açıklanan katı atık depolama sahaslarında bulunması gereken kriterleri genel olarak taşımadığı ve dolayısıyla uygun olmadığı gözlenmiştir. Bu doğrultuda sahaya alternatif yeni alanların Valilik Başkanlığında oluşturulacak bir komisyon tarafından, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ilgili maddeleri çerçevesinde yeniden başlatılması gerektiği Balıkesir Valiliğine 22.3.2000 tarih ve 860-2845 sayılı yazımız ile bildirilmiştir.

Soru önergesindeki bahse konu alan, Bakanlığınca uygun bulunmadığından diğer sorular yanıtlanmamıştır. Bilgilerinize arz ederim.

Fevzi Aytekin
Çevre Bakanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

85 İNCİ BİRLEŞİM

23 . 4 . 2000 PAZAR

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. – Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşunun 80 inci Yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanması ve günün önem ve anlamının belirtilmesi amacıyla yapılacak görüşmeler.

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

⊗

3

SEÇİM

⊗

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

⊗

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

⊗

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

⊗

7

SÖZLÜ SORULAR

⊗

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

⊗

